GENERALINIO ADVOKATO
GERARD HOGAN IŠVADA,
pateikta 2021 m. vasario 11 d.[1]

Byla C-921/19

LH
prieš
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

(*Rechtbank Den Haag, zittingsplaats's-Hertogenbosch* (Hagos teismas, posėdžiaujantis Hertogenbose, Nyderlandai) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Sienų kontrolė, prieglobstis ir imigracija – Prieglobsčio politika – Tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendra tvarka – Direktyva 2013/32/ES – Nepriimtinumo pagrindai – 40 straipsnis – Paskesnis prašymas – Nauja informacija arba duomenys – Vertinimo standartas – Įrodinėjimo pareiga – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 19 straipsnio 2 dalis – Apsauga nuo išsiuntimo“

I. Įvadas

1. Stokholmo programoje Europos Vadovų Taryba konstatavo, jog „itin svarbu, kad asmenims, neatsižvelgiant į valstybę narę, kurioje jie pateikė prašymus suteikti prieglobstį, būtų taikomos lygiavertės priėmimo sąlygos ir vienodos procedūrinių priemonių ir statuso nustatymo sąlygos. Turėtų būti siekiama vienodai nagrinėti panašius atvejus, kad rezultatai būtų vienodi“[2]. Šiuo kilniu siekiu pagrįstas šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą, nes iškeltu klausimu sprendžiama vienodo požiūrio į prieglobsčio prašytojus problema, neatsižvelgiant į valstybę narę, kurioje jie pateikia prašymą suteikti prieglobstį.

2. Iš esmės pagrindinis klausimas, keliamas šioje byloje, t. y. aplinkybės, kuriomis prieglobsčio prašytojas gali remtis „nauja informacija arba duomenimis“, teikdamas naują prašymą suteikti prieglobstį tokiu būdu, kuris nurodytas Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 dalyje, įvairiose valstybėse narėse yra aiškinamas skirtingai. Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro (toliau – JTVPK) tyrimų projekte, paskelbtame 2010 m., konstatuota (tiesa, kalbant apie Direktyvą 2005/85), kad dėl šios formuluotės „tyrimo išvadose paaiškėjo, kad taikant

[1] Originalo kalba: anglų.

[2] Stokholmo programa – Atvira ir saugi Europa piliečių labui ir saugumui, 6.2 punktas (OL C 115, 2010, p. 1). Pastangos sukurti bendrą standartą atsispindi pakeistame 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32 dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (nauja redakcija) (OL L 180, 2013, p. 60) (toliau – Procedūrų direktyva) pavadinime, palyginti su jos pirmtake 2005 m. gruodžio 1 d. Tarybos direktyva 2005/85/EB, nustatančia būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse (OL L 326, 2005, p. 13). Vis dėlto, remiantis Procedūrų direktyvos 13 konstatuojamąja dalimi, kurioje kalbama tik apie „tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarką reglamentuojančių taisyklių suderinimą“, ir šios direktyvos 5 straipsniu, pagal kurį valstybėms narėms leidžiama nustatyti arba toliau taikyti palankesnius reikalavimus, matyti, kad Procedūrų direktyva nesiekiama visiškai suderinti ja reglamentuojamų klausimų.

ją praktiškai aiškinimas labai skiriasi. Akivaizdu, kad ši formuluotė skirtingai aiškinama skirtingose valstybėse narėse ir valstybių narių viduje“ [3]. Nyderlandai, t. y. valstybė, kurioje buvo pateiktas šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą, buvo minima kaip viena iš trijų valstybių, kuriose buvo taikomas siauras aiškinimas [4]. JTVPK darė „prielaidą, kad aiškiai reikalingas didesnis aiškumas ir nuoseklumas kuriant išsamesnes teisės nuostatas ar kitokias gaires sprendimus priimantiems asmenims“ [5].

3. Procedūrų direktyvoje [6] tokių išsamesnių teisės nuostatų šiuo klausimu nėra pateikiama. Taigi nėra pagrindo manyti, kad „naują informaciją arba duomenis“ skirtingose valstybėse narėse pradėta aiškinti vienodžiau.

4. ES teisėkūros institucijos neabejotinai suprato, kad jų tikslas sukurti bendrą tvarką, kuri padėtų vienodai vertinti panašius atvejus ir pasiekti tą patį rezultatą skirtingose valstybėse narėse, susietas su sąlyga, ar valstybės narės Procedūrų direktyvą taikys vienodai. Todėl šios direktyvos 10 konstatuojamojoje dalyje jos nustatė, kad įgyvendindamos šią direktyvą valstybės narės turėtų atsižvelgti į atitinkamas Europos prieglobsčio paramos biuro (toliau – EASO) parengtas gaires. Iki šiol EASO daugelyje sričių parengė praktines priemones ir gaires. Vis dėlto jis nedaug prisidėjo aptariant paskesnius prašymus [7]. Todėl dabar Teisingumo Teismui teks pateikti gaires šiuo klausimu.

5. Remdamasis šios bylos faktinėmis aplinkybėmis šioje išvadoje pasistengsiu paaiškinti, kaip kyla šis klausimas. Vis dėlto pirmiausia būtina apsibrėžti atitinkamas teisės nuostatas.

II. Teisinis pagrindas

A. ES teisė

1. Priskyrimo direktyva

6. Direktyvos 2011/95/ES [8] 4 straipsnio 1 dalyje, 4 straipsnio 2 dalyje ir 4 straipsnio 3 dalyje kalbama apie tarptautinės apsaugos prašymuose pateikiamų faktų ir aplinkybių vertinimą. Šiose dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės gali laikyti, kad prašytojas privalo kuo greičiau pateikti visą informaciją tarptautinės apsaugos prašymui pagrįsti. Valstybės narės pareiga – bendradarbiaujant su prašytoju įvertinti atitinkamą su prašymu susijusią informaciją.

[3] UNHCR, „Improving Asylum Procedures: Comparative Analysis and Recommendations for Law and Practice, Detailed Research on Key Asylum Procedures Directive Provisions“, 2010 m. kovo mėn., p. 401 (skyrius apie paskesnius prašymus prasideda p. 361).

[4] Ten pat.

[5] Ten pat, p. 407.

[6] Dėl didelio skaičiaus pakeitimų Direktyva 2005/85 buvo išdėstyta nauja redakcija.

[7] Žr., pavyzdžiui, „EASO Guidance on asylum procedure: operational standards and indicators, EASO Practical Guides Series“, 2019 m. rugsėjo mėn., 61–63 standartus, ypač 62.1 rodiklį, kuriame tiesiog klausiama, ar yra parengtos vidinės gairės, ką galima laikyti nauja informacija ar duomenimis, pagal kurias vertinama, ar buvo nustatyta preliminaraus nagrinėjimo procedūra.

[8] 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (nauja redakcija) (OL L 337, 2011, p. 9, toliau – Priskyrimo direktyva).

2. 1 dalyje nurodyta informacija – prašytojo pareiškimai ir visi jo turimi dokumentai, susiję su jo amžiumi, biografijos faktais, įskaitant atitinkamų giminaičių amžių ir biografijos faktus, tapatybe, pilietybe (-ėmis), šalimi (-is) ir vieta (-omis), kurioje (-se) anksčiau gyveno, ankstesniais prieglobsčio prašymais, kelionės maršrutais, kelionės dokumentais ir tarptautinės apsaugos prašymo teikimo priežastimis.

3. Tarptautinės apsaugos prašymas vertinamas išnagrinėjus kiekvieną atvejį individualiai ir atsižvelgiant į:

a) visus vertintinus faktus, susijusius su kilmės šalimi sprendimo priėmimo dėl prašymo metu, įskaitant kilmės šalies įstatymus ir kitus teisės aktus bei jų taikymo būdą;

b) atitinkamus prašytojo pateiktus pareiškimus ir dokumentus, įskaitant informaciją apie tai, ar prašytojas patyrė ar gali patirti persekiojimą arba didelę žalą;

c) prašytojo individualią padėtį ir asmenines aplinkybes, įskaitant tokius veiksnius kaip antai biografijos faktai, lytis ir amžius, kad pagal prašytojo asmenines aplinkybes būtų įvertinta, ar prieš jį vykdyti ar galimai vykdyti veiksmai galėtų būti laikomi persekiojimu arba didele žala;

d) tai, ar prašytojo veikla išvykus iš kilmės šalies buvo nukreipta vieninteliam arba pagrindiniam tikslui pasiekti – sudaryti reikiamas sąlygas prašyti tarptautinės apsaugos, kad būtų įvertinta, ar dėl tos veiklos į tą šalį grąžintas prašytojas būtų persekiojamas arba, ar jam grėstų didelė žala;

e) tai, ar galima pagrįstai tikėtis, kad prašytojas galėtų naudotis kitos šalies, kurioje jis galėtų gauti pilietybę, apsauga.“

7. Priskyrimo direktyvos 4 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad kai valstybės narės taiko principą, pagal kurį prašytojas privalo pagrįsti tarptautinės apsaugos prašymą, ir kai prašytojo pareiškimų faktai nepagrįsti dokumentais ar kitais įrodymais, tokių faktų nereikia patvirtinti, jei įvykdomi tam tikri kriterijai dėl prašytojo pastangų ir bendro patikimumo.

8. Be to, Priskyrimo direktyvos 14 straipsnio 3 dalies b punkte nustatyta:

„3. Valstybės narės panaikina trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pabėgėlio statusą arba nutraukia ar atsisako pratęsti jo galiojimą, jei po to, kai jam buvo suteiktas pabėgėlio statusas, atitinkama valstybė narė nustatė, kad:

<…>

b) jo neteisingai pateikti arba nutylėti faktai, įskaitant suklastotų dokumentų naudojimą, buvo lemiami suteikiant pabėgėlio statusą.“

2. Procedūrų direktyva

9. Procedūrų direktyvos 21 ir 36 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(21) prašytojui, kuris atvyko neturėdamas dokumentų arba naudojosi padirbtais dokumentais, *per se* neturėtų būti automatiškai taikomos pasienio arba paspartintos procedūros, jeigu jis gali nurodyti rimtą priežastį.

<…>

(36) kai prašytojas pateikia paskesnį prašymą nepateikdamas naujų įrodymų ar argumentų, būtų neproporcinga įpareigoti valstybes nares pradėti naują visapusiško nagrinėjimo procedūrą. Tais atvejais valstybės narės turėtų turėti galimybę atmesti prašymą kaip nepriimtiną pagal *res judicata* principą.“

10. Procedūrų direktyvos 31 straipsnyje nustatomos tam tikros taisyklės dėl nagrinėjimo procedūros, taikomos tarptautinės apsaugos prašymams. 31 straipsnio 1 dalyje nurodoma bendroji taisyklė, o 31 straipsnio 8 dalies e ir f punktuose pateikiamos išimtys:

„1. Valstybės narės svarsto tarptautinės apsaugos prašymus nagrinėjimo procedūros metu pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas.

<…>

8. Valstybės narės gali nustatyti, kad nagrinėjimo procedūra pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas gali būti paspartinta ir (arba) pagal 43 straipsnį vykdoma pasienyje arba tranzito zonose, jeigu:

<…>

e) prašytojas pateikė akivaizdžiai nenuoseklius ir prieštaringus, akivaizdžiai klaidingus ar neįtikimus nusiskundimus, kurie prieštarauja tinkamai patikrintai informacijai apie kilmės šalį, todėl jo reikalavimai tampa akivaizdžiai neįtikinami, kiek tai susiję su jo priskyrimu prie tarptautinės apsaugos gavėjų remiantis Direktyva 2011/95/ES; arba

f) prašytojas pateikė paskesnį tarptautinės apsaugos prašymą, kuris nėra nepriimtinas pagal 40 straipsnio 5 dalį; <…>“

11. Procedūrų direktyvos 33 straipsnio 2 dalies d punkte, kuriame kalbama apie prašymų nepriimtinumą, nustatyta:

„2. Valstybės narės gali laikyti tarptautinės apsaugos prašymą nepriimtinu, tik jeigu:

<…>

d) prašymas yra paskesnis prašymas, kai neatsirado naujos informacijos arba duomenų, susijusių su nagrinėjimu, ar prašytojas priskirtinas prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Direktyvą 2011/95/ES arba prašytojas jų nepateikė; <…>“

12. Procedūrų direktyvos 40 straipsnio pavadinimas yra „Paskesnis prašymas“. Jo 1–5 dalys yra svarbios nagrinėjant šią bylą ir jose nustatyta:

„1. Kai asmuo, kuris paprašė tarptautinės apsaugos valstybėje narėje, pateikia papildomų nusiskundimų arba paskesnį prašymą toje pačioje valstybėje narėje, ta valstybė narė nagrinėja šiuos papildomus nusiskundimus arba su paskesniu prašymu susijusią informaciją, nagrinėdama ankstesnį prašymą ir [arba] nagrinėdama sprendimą, kuris apskųstas teismine arba administracine, tiek, kiek toks nagrinėjimas leidžia kompetentingoms institucijoms atsižvelgti į visą informaciją, kuria pagrįsti papildomi nusiskundimai arba paskesnis prašymas, ir ją svarstyti.

2. Siekiant priimti sprendimą dėl tarptautinės apsaugos prašymo priimtinumo pagal 33 straipsnio 2 dalies d punktą, paskesnis tarptautinės apsaugos prašymas visų pirma turi būti preliminariai išnagrinėjamas, siekiant nustatyti, ar dėl šio prašymo atsirado arba prašytojas pateikė naujos informacijos arba duomenų, susijusių su nagrinėjimu dėl prašytojo priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Direktyvą 2011/95/ES.

3. Jeigu po 2 dalyje nurodyto preliminaraus nagrinėjimo padaroma išvada, kad atsirado naujos informacijos arba duomenų arba juos pateikė prašytojas ir dėl to labai padidėja tikimybė, kad prašytojas gali būti priskirtas prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Direktyvą 2011/95/ES, prašymas toliau nagrinėjamas pagal II skyrių. Valstybės narės taip pat gali numatyti kitas priežastis, dėl kurių paskesnis prašymas nagrinėjamas toliau.

4. Valstybės narės gali numatyti, kad prašymas bus toliau nagrinėjamas, tik jeigu atitinkamas prašytojas ankstesnės procedūros metu ne dėl savo kaltės negalėjo pareikšti [nurodyti] šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytų aplinkybių, visų pirma pasinaudodamas savo teise į veiksmingą teisių gynimo priemonę pagal 46 straipsnį.

5. Kai paskesnis prašymas pagal šį straipsnį toliau nenagrinėjamas, jis pagal 33 straipsnio 2 dalies d punktą laikomas nepriimtinu.“

13. Procedūrų direktyvos 42 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valstybės narės nacionalinėje teisėje gali nustatyti taisykles dėl preliminaraus nagrinėjimo, įskaitant nagrinėjimą be asmeninio pokalbio.

B. Nyderlandų teisė

14. *Vreemdelingenwet 2000* (2000 m. Užsieniečių įstatymas, toliau – *Vreemdelingenwet*) 30a straipsnyje, galiojančio nuo 2015 m. liepos 20 d., nustatyta:

„1. Prašymas išduoti leidimą laikinai gyventi valstybėje [suteikti prieglobstį] gali būti laikomas nepriimtinu, kaip tai suprantama pagal Prieglobsčio procedūrų direktyvos 33 straipsnį, jei:

<…>

d) užsienietis pateikė paskesnį prašymą suteikti prieglobstį, kurio jis nepagrindė nauja informacija arba duomenimis, arba neatsirado naujos informacijos arba duomenų, kurie gali būti svarbūs nagrinėjant prašymą;

<…>“

III. Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prašymas priimti prejudicinį sprendimą

15. LH yra Afganistano pilietis, kuris apie trejus metus dirbo vienos Afganistano provincijos kaimo vietovės rekonstrukcijos ir plėtros agentūros direktoriaus (toliau – buvęs darbdavys) vairuotoju. Išvykęs iš Afganistano ir atvykęs į Nyderlandus jis paprašė prieglobsčio, nurodydamas, kad darbo metu kelis kartus pateko į Talibano pasalą. Be to, LH tvirtino, kad jam asmeniškai buvo grasinta, jog bus nukirsta galva, jeigu jis Talibanui neišduos pareigūno, kurio vairuotoju dirbo.

16. *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius, Nyderlandai, toliau – *Staatssecretaris*), kompetentinga sprendžiančioji institucija[9] šioje byloje, nusprendė, kad tik prašytojo teiginiai dėl pasalų yra įtikinami. *Staatssecretaris* nuomone, kiti LH pateikti pareiškimai prašant prieglobsčio, susiję su asmeniniais grasinimais, yra neįtikinami.

17. 2015 m. gruodžio 8 d. LH pateikė Nyderlandų institucijoms prašymą suteikti prieglobstį, kuris laikytinas pirmuoju prašymu. Grįsdamas savo prašymą, jis, be kita ko, pateikė savo buvusio darbdavio pareiškimą kartu su savo gimtojo miesto priešgaisrinės tarnybos pareiškimu, abu gautus el. paštu ar internetu. Priešgaisrinės tarnybos pareiškime patvirtinta, kad LH išvykus iš Afganistano buvo sudegintas jo namas. Pareiškime aprašytos šio įvykio aplinkybės. Prie jo pridėtos sunaikinto namo nuotraukos. Nors nėra žinoma, kas padegė namą, LH tvirtina, kad tikėtina, jog tai padarė Talibanas.

18. Kadangi jo teiginiai dėl jam asmeniškai išreikštų Talibano grasinimų nebuvo palaikyti įtikinamais, 2017 m. birželio 8 d. *Staatssecretaris* atmetė jo prašymą suteikti prieglobstį. *Rechtbank Den Haag, zittingsplaats's-Hertogenbosch* (Hagos teismas, posėdžiaujantis Hertogenbose, Nyderlandai), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme, skundas dėl šio sprendimo buvo atmestas kaip nepagrįstas. 2018 m. kovo 23 d. šį sprendimą savo ruožtu patvirtino *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valstybės Tarybos administracinių bylų skyrius, Nyderlandai, toliau – *Raad van State*). *Raad van State* yra Nyderlandų aukščiausios instancijos užsieniečių bylų administracinis teismas, todėl šis sprendimas – galutinis.

19. Po kelių mėnesių, 2018 m. rugsėjo 26 d., LH pateikė *Staatssecretaris* antrąjį prašymą suteikti prieglobstį. Pripažįstama, kad tai buvo „paskesnis prašymas“ suteikti prieglobstį pagal Procedūrų direktyvos 2 straipsnio q punktą. Šiuo antruoju prašymu LH siekė pagrįsti savo teiginių apie jam išreikštus asmeninius Talibano grasinimus patikimumą. Todėl jis pateikė dar kelis dokumentus, įskaitant priešgaisrinės tarnybos pareiškimo originalus kartu su liudytojų pirštų atspaudais. Be to, LH pateikė buvusio darbdavio pareiškimo originalą ir savo darbo sutarties kopiją. Jis taip pat nurodė, kodėl negalėjo pateikti šių dokumentų, kai teikė ankstesnį prašymą.

20. *Staatssecretaris* nusprendė, kad šis paskesnis prašymas yra nepriimtinas. *Staatssecretaris* teigimu, šiuos dokumentus būtų galima laikyti „nauja informacija arba duomenimis“, pridedamais prie paskesnio prašymo, tik tuomet, jei būtų įrodyta, kad šie naujai pateikti dokumentai yra autentiški. Kadangi atitinkama vyriausybės tarnyba, kuri nagrinėjo dokumentus, neturėjo kontrolinės informacijos, ji negalėjo nei nuspręsti, ar dokumentus parengė kompetentinga institucija, nei įvertinti jų autentiškumo ir turinio tikslumo. Taikydamas šį formalų metodą, kuriuo vertinama, ar dokumentai laikomi „nauja informacija ir duomenimis“, *Staatssecretaris* laikėsi *Raad van State* jurisprudencijos.

21. 2019 m. rugsėjo 4 d. LH apskundė šį sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme ir paprašė taikyti laikinąsias apsaugos priemones. LH nurodo, kad jo apeliacinis skundas buvo automatiškai atmestas kaip nepriimtinas, o *Staatssecretaris* net neįvertino jam pateiktų dokumentų originalų įrodomosios vertės. LH mano, kad jam neįmanoma įrodyti dokumentų originalų autentiškumo, nes tam jis neturi nei finansinių išteklių, nei praktinių priemonių. Kadangi daugumą dokumentų parengė Afganistano institucijos, LH tvirtina, kad

[9] Procedūrų direktyvos 2 straipsnio f punktas.

Staatssecretaris turi daug geresnes galimybes atlikti tolesnį tyrimą, tiesiogiai susisiekdamas su šiomis Afganistano institucijomis. Todėl jis mano, kad nelogiška įrodinėjimo pareigą perkelti tik jam, tiesiog automatiškai atmetant šiuos dokumentų originalus.

22. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad *Staatssecretaris* tyrime nenustatyta jokių požymių, kad dokumentai yra neautentiški ar kad juos parengė ne kompetentinga institucija arba jų turinys netikslus. Iš tiesų *Staatssecretaris* net nekėlė konkrečių abejonių dėl dokumentų autentiškumo. Jis tik negalėjo įvertinti, ar dokumentai atitinka šiuos kriterijus. Pažymėtina, kad, remdamasis savo taisyklėmis ir taikoma praktika *Staatssecretaris* prieš atmesdamas skundą nesuteikė LH galimybės būti išklausytam.

23. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar minėta *Raad van State* jurisprudencija atitinka ES teisę. Jis pirmiausia nurodo Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) sprendimą *M.D. ir M.A. prieš Belgiją*, kuriame EŽTT nusprendė, kad dokumentų eliminavimas nepatikrinus jų autentiškumo, svarbos ir įrodomosios galios yra pernelyg formalus požiūris, net teikiant paskesnį prašymą [10].

24. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas būgštauja, kad jei dokumentų originalai nebuvo realiai įvertinti tik todėl, kad nebuvo galima patvirtinti jų autentiškumo, galėjo būti pažeista teisė į prieglobstį, draudimas išsiųsti ir teisė į veiksmingą teisinę gynybą, kaip nustatyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartijos) 18, 19 ir 47 straipsniuose, ypač aiškinamuose kartu su Europos žmogaus teisių konvencijos (toliau – EŽTK) 3 ir 13 straipsniais. Pirmiausia todėl, kad atmetant dokumentų originalus, kurių autentiškumo patvirtinti negalima (toliau – nepatvirtinto autentiškumo dokumentai), per paskesnio prašymo nagrinėjimo procedūrą sprendimą galima priimti neišklausius prašytojo.

25. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad nepatvirtinto autentiškumo dokumentai nėra vertinami tik per paskesnio prašymo nagrinėjimo procedūrą, bet į juos atsižvelgiama nagrinėjant pradinį prašymą. Jis paaiškina, kad suformuotoje *Raad van State* jurisprudencijoje pabrėžiamas faktas, jog prašytojo pateikti argumentai jau buvo įvertinti kaip neįtikimi ir kad *Staatssecretaris* gali atsižvelgti į šią išvadą, vertindamas nepatvirtinto autentiškumo dokumentus. Kadangi *Raad van State* savo suformuotoje jurisprudencijoje išsakė nuomonę tik dėl įrodinėjimo pareigos, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori išsiaiškinti, ar šiuo atveju kopijos turėtų būti vertinamos kitaip negu dokumentai, gauti iš šaltinio, kurio neįmanoma objektyviai patikrinti. Jis taip pat abejoja, ar pareiga įrodyti dokumentų autentiškumą gali tekti tik tarptautinės apsaugos prašytojui, teikiančiam paskesnį prašymą.

26. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą, skirti laikinąsias apsaugos priemones, kol bus priimtas sprendimas dėl skundo, ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 daliai, atsižvelgiant į Priskyrimo direktyvos 4 straipsnio 2 dalį ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 ir 52 straipsnius, neprieštarauja tai, kad valstybės narės sprendžiančioji institucija nustato, jog dokumentų originalai niekada negali būti laikomi nauja informacija arba duomenimis, jei neįmanoma

[10] 2016 m. sausio 19 d. EŽTT sprendimas (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912, 55 ir 64 punktai).

įrodyti šių dokumentų autentiškumo? Jei prieštarauja: ar šiuo atveju yra skirtumas, kai teikdamas paskesnį prašymą pareiškėjas pateikia dokumentus arba jų kopijas, kurių šaltinio neįmanoma objektyviai patikrinti?

2. Ar Procedūrų direktyvos 40 straipsnį, atsižvelgiant į Priskyrimo direktyvos 4 straipsnio 2 dalį, reikia aiškinti taip, kad valstybės narės sprendžiančiajai institucijai leidžiama tikrinant dokumentus ir pripažįstant jų įrodomąją galią juos diferencijuoti pagal tai, ar jie buvo pateikti su pirmuoju, ar su paskesniu prašymu? Ar valstybei narei leidžiama nebevykdyti pareigos bendradarbiauti, kai neįmanoma įrodyti su paskesniu prašymu pateiktų dokumentų autentiškumo?“

27. Pastabas raštu pateikė LH, Nyderlandų vyriausybė ir Europos Komisija.

IV. Analizė

28. Abu klausimai susiję su Procedūrų direktyvos 40 straipsnio kartu su Priskyrimo direktyvos 4 straipsnio 2 dalimi išaiškinimu. Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori sužinoti, ar nacionalinės teisės akto, kuriuo įgyvendinama Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 dalis, išaiškinimas, pagal kurį nepatvirtinto autentiškumo dokumentai jokiu būdu negali būti laikomi „nauja informacija ar duomenimis“, prieštarauja Chartijos 47 ir 52 straipsniams. Vadinasi, keliamas klausimas, ką būtų galima laikyti „nauja informacija ar duomenimis“ šios nuostatos prasme. Jei Teisingumo Teismas padarytų išvadą, kad šia nuostata draudžiama automatiškai atmesti nepatvirtinto autentiškumo dokumentus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas antroje pirmojo klausimo dalyje nori sužinoti, ar šis vertinimas yra skirtingas, kai pateikiamos kopijos, o ne nepatvirtinto autentiškumo dokumentų originalai. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar sprendžiančioji institucija, vertindama dokumentus, gali daryti skirtumą tarp su pradiniu prašymu pateiktų dokumentų ir su paskesniu prašymu pateiktų dokumentų ir ar pastaruoju atveju valstybė narė gali nuspręsti nebevykdyti pareigos bendradarbiauti, jei neįmanoma įrodyti su paskesniu prašymu pateiktų dokumentų autentiškumo.

29. Šie klausimai yra taip glaudžiai susiję tarpusavyje, kad siūlau juos nagrinėti kartu.

A. Preliminarios pastabos

30. Pirma, reikėtų pabrėžti, jog nors Procedūrų direktyva siekiama užtikrinti, kad panašūs atvejai būtų vertinami vienodai ir jų rezultatas būtų tas pats, jos sistema pagrįsta vienos tvarkos principu ir bendromis būtiniausiomis taisyklėmis [11]. Nepaisant to, šioje direktyvoje yra tam tikrų nuostatų, kuriomis valstybėms narėms konkrečiai leidžiama priimti skirtingas ar papildomas taisykles – be bendro įgaliojimo nustatyti arba toliau taikyti palankesnius reikalavimus, nustatytus Procedūrų direktyvos 5 straipsnyje. Vis dėlto šia diskrecija turi būti naudojamasi atsižvelgiant į direktyvos tikslus ir į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau – Chartija) [12].

[11] Žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *A* (C-404/17, EU:C:2018:588, 30 punktas) ir mano išvadą byloje *Addis* (C-517/17, EU:C:2020:225, 74 punktas).

[12] Žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimą *N.S. ir kt.* (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 68 punktas), 2019 m. kovo 13 d. Sprendimą *E.* (C-635/17, EU:C:2019:192, 53 punktas) ir 2019 m. gruodžio 12 d. Sprendimą *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Šeimos susijungimas – pabėgėlio sesuo)* (C-519/18, EU:C:2019:1070, 62 ir 64 punktai) dėl direktyvų, priskiriamų prie bendros Europos prieglobsčio sistemos.

31. Kalbant apie paskesnį prašymą, pažymėtina, kad valstybės narės taip pat gali numatyti kitas priežastis, dėl kurių paskesnis prašymas nagrinėjamas toliau [13]. Jos taip pat gali numatyti, kad paskesnis prašymas bus toliau nagrinėjamas, jeigu prašytojas ne dėl savo kaltės negalėjo pateikti įrodymų, kuriais grindė savo prašymą per ankstesnę procedūrą [14]. Be to, valstybės narės turi diskreciją taikyti išimtį teisei pasilikti [15] ir procesinėms taisyklėms [16]. Dabar panagrinėsiu šią antrąją nuostatą.

B. Paskesnių prašymų procedūros struktūra

32. Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta preliminari procedūra [17], per kurią sprendžiama, ar naujas tarptautinės apsaugos prašymas priimtinas po to, kai buvo atmestas ankstesnis šiuo tikslu pateiktas prašymas. Straipsnyje nustatyti du kriterijai. Pirma, turi atsirasti arba prašytojas turi pateikti „naujos informacijos arba duomenų“, susijusių su vertinimu, ar prašytojas priskirtinas prie tarptautinės apsaugos gavėjų. Antra, dėl šios naujos informacijos ar duomenų turi labai padidėti tikimybė, kad prašytojas bus priskirtas prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Priskyrimo direktyvą. Antras etapas galimas tik įvykdžius pirmąjį. Jei įvykdomi abu šie kriterijai, tuomet Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad prašymas turi būti toliau nagrinėjamas pagal Procedūrų direktyvos II skyrių. II skyriuje išvardijami tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo procedūros pagrindiniai principai bei garantijos. Kita vertus, atliekant preliminarų nagrinėjimą prašytojams taikomos (tik) garantijos, nustatytos Procedūrų direktyvos 12 straipsnio 1 dalyje pagal Procedūrų direktyvos 42 straipsnio 1 dalį [18].

33. Procedūrų direktyvos 42 straipsnio 2 dalyje valstybėms narėms leidžiama nacionalinėje teisėje nustatyti taisykles dėl preliminaraus nagrinėjimo, tačiau valstybėms narėms nėra suteikiama diskrecija nustatyti preliminaraus nagrinėjimo kriterijų [19]. Jei yra „naujos informacijos ar duomenų“ ir dėl jų labai padidėja tikimybė, kad prašytojas bus priskirtas prie tarptautinės apsaugos gavėjų [20], šį naują prašymą suteikti prieglobstį reikia toliau nagrinėti. Be to, Procedūrų direktyvos 42 straipsnio 2 dalyje valstybėms narėms leidžiama taikyti taisykles, kuriomis atitinkamas prašytojas įpareigojamas nurodyti faktus ir pagrįsti įrodymus, dėl kurių būtų pateisinama nauja procedūra, ir leidžiama, kad preliminarus nagrinėjimas būtų atliktas remiantis

13 Pagal Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 3 dalį.

14 Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 4 dalis. 40 straipsnyje aprašyta procedūra taip pat gali būti taikoma šio straipsnio 6 dalyje nurodytais atvejais. Vis dėlto šie atvejai šioje byloje nėra nagrinėjami.

15 Procedūrų direktyvos 41 straipsnis. Šioje byloje dėl to nekyla klausimų.

16 Procedūrų direktyvos 42 straipsnio 2 dalis.

17 Ši preliminari procedūra konkrečiai reglamentuota Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 dalyje, kurioje kalbama apie paskesnius prašymus, kurie turi būti skiriami nuo pradinių prašymų.

18 Nors pateikiama tik nuoroda į Procedūrų direktyvos 12 straipsnį ir iš šios direktyvos 40 straipsnio 3 dalies galima spręsti, kad preliminariam nagrinėjimui taikomos ne visos II skyriaus nuostatos, tai nereiškia, kad valstybės narės turi neribotą diskreciją nuspręsti, kaip jos vykdys šią procedūrą. Žr., pavyzdžiui, 2017 m. vasario 9 d. Sprendimą *M* (C-560/14, EU:C:2017:101, 25 punktas), kuriame Teisingumo Teismas nurodė, kad teisė būti išklausytam yra neatsiejama nuo teisės į gynybą, kuri yra vienas iš bendrųjų ES teisės principų, užtikrinimo, todėl ji taikoma, kai valstybių narių institucijos imasi priemonių, patenkančių į ES teisės taikymo sritį, net kai taikytinuose teisės aktuose toks formalumas nėra aiškiai numatytas. Todėl pastaba Procedūrų direktyvos 42 straipsnio 1 dalyje, kad turi būti užtikrinta, jog preliminaraus nagrinėjimo metu prašytojai naudotųsi 12 straipsnio 1 dalyje numatytomis garantijomis, nereiškia, kad prašymų nagrinėjimo reikalavimai, nustatyti šios direktyvos 10 straipsnyje, kuriuose pateikiamos esminės taisyklės (pavyzdžiui, kad prašymai būtų nagrinėjami ir sprendimai priimami individualiai, objektyviai ir nešališkai pagal 3 straipsnio a punktą), netaikomi preliminariam nagrinėjimui.

19 Nebent valstybės narės gali nurodyti kitas priežastis, dėl kurių paskesnis prašymas nagrinėjamas toliau pagal Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 3 dalies antrą sakinį, ir laikantis principo, kad valstybės narės turėtų turėti teisę nustatyti arba išlaikyti palankesnes nuostatas (žr. Procedūrų direktyvos 5 straipsnį ir 14 konstatuojamąją dalį).

20 Šiuo kriterijumi sprendžiančiajai institucijai akivaizdžiai paliekama atitinkama sprendimo laisvė. Vis dėlto šia sprendimo teise negali būti naudojamasi prieštaraujant direktyvos tikslui (žr. generalinio advokato N. Wahl išvadą byloje *E.* (C-635/17, EU:C:2018:973, 51 punktas) atsižvelgiant į 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvą 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą (OL L 251, 2003, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k, 19 sk. 6 t., 224 p.).

tik raštu pateiktais dokumentais [21]. Vis dėlto šia nuostata nurodoma, kad dėl tų taisyklių „prašytojai nepraranda galimybės pradėti procedūrą iš naujo, taip pat tokia galimybė faktiškai nepanaikinama arba griežtai neapribojama“ [22].

34. Vis dėlto manau, kad *Staatssecretaris* praktika (kurią, pasak prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, patvirtino *Raad van State*) nagrinėjant paskesnį prašymą *jokiu būdu* nelaikyti nepatvirtinto autentiškumo dokumentų „nauja informacija ar duomenimis“, nepatenka į Procedūrų direktyvos 42 straipsnio 2 dalyje numatytos išimties taikymo sritį. Taip manau todėl, kad ši praktika nėra susijusi su sritimis, kurioms taikoma ši išimtis, ir neatrodo, kad Nyderlanduose būtų nustatyta tokia pozityvi nacionalinės teisės nuostata [23], kuria konkrečiai būtų siekiama įgyvendinti šią praktiką.

35. Kaip paaiškino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, *Staatssecretaris* tiesiog neatsižvelgė į nepatvirtinto autentiškumo dokumentus, kuriuos pateikė prieglobsčio prašytojas paskesniame prašyme, nes jie nelaikomi „nauja informacija ar duomenimis“. Tai reiškia, kad jie ignoruojami jau pagal pirmąjį kriterijų, nustatytą Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 dalyje, o ne pagal antrąjį kriterijų, nustatytą 40 straipsnio 3 dalyje. Kaip teigiu toliau, *ex ante* taisyklė arba tokio pobūdžio praktika yra tiesiog nesuderinama su šios direktyvos 40 straipsnio 2 ir 3 dalimis. Žinoma, gali būti daug atvejų, kai nepatvirtinto autentiškumo dokumentai yra beverčiai, kalbant apie jų įrodomąją galią, ypač kai vien atidžiai perskaičius dokumentus tampa aišku, kad jie suklastoti. Vis dėlto visų šių nepatvirtinto autentiškumo dokumentų negalima paprasčiausiai atmesti: daug kas priklauso nuo konteksto, reikšmės, galimybių atlikti autentifikavimą klausimų ir galbūt kai kuriais atvejais net nuo naštos, kuri tektų sprendimą priimančiai institucijai, nusprendusiai patikrinti dokumentų autentiškumą.

C. Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencija

36. Dabar būtų puiki proga panagrinėti du naujausius EŽTT sprendimus, kuriuose kalbama apie dokumentų autentiškumo patvirtinimo klausimą prieglobsčio bylose, kurias konkrečiai nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Pirmoji byla yra *Singh prieš Belgiją* [24]. Šioje byloje pareiškėjai į Briuselio oro uostą iš pradžių atvyko skrydžiu iš Maskvos. Jie nesutiko būti išsiųsti į Rusijos Federaciją, nes bijojo, kad bus sugrąžinti į Afganistaną pažeidžiant EŽTK 3 straipsnį. Pareiškėjai tvirtino, kad jie yra iš Afganistano pabėgę sikhai.

37. Vis dėlto Belgijos prieglobsčio institucijos atmetė jų prašymą suteikti pabėgėlio statusą, nes jie neįrodė, kad yra Afganistano piliečiai. Vykstant apeliaciniam procesui pareiškėjai pateikė naujus dokumentus – savo teisinių atstovų ir Belgijos komiteto pabėgėliams remti atstovų (JTVPK partneris) bei JTVPK Naujajame Delyje susirašinėjimą el. paštu. JTVPK atstovas Naujajame Delyje el. pašto laiškų prieduose pateikė „pažymas“, kuriose nurodyta, kad pareiškėjai pagal JTVPK suteiktus įgaliojimus buvo įtraukti į pabėgėlių sąrašus. Neatsižvelgusi į šiuos naujus dokumentus

[21] Išskyrus pagal Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 6 dalį nagrinėjamus atvejus, kurie šioje byloje nenagrinėjami. Nyderlandai atitinkamas taisykles priėmė *Vreemdelingenbesluit* 2000 (2000 m. Potvarkis dėl užsieniečių) 3.118b straipsnyje ir *Vreemdelingencirculaire* 2000 (2000 m. Aplinkraštis dėl užsieniečių) C1/2.9 dalyje, kuriose aptariama galimybė priimti sprendimą be asmeninio pokalbio. Vis dėlto praktika jokiu būdu nepripažinti nepatvirtinto autentiškumo dokumentų „nauja informacija ar duomenimis“ yra pagrįsta *Raad van State* praktika ir suformuota jurisprudencija.

[22] Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, Nyderlandai pasinaudojo šiomis galimybėmis. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimai nėra tiesiogiai su jomis susiję. Jie labiau susiję su išaiškinimu, pateiktu *Raad van State* jurisprudencijoje dėl *Vreemdelingenwet* 30a straipsnio 1 dalies d punkto, kuriuo Nyderlandų teisėje įgyvendinamos taisyklės dėl paskesnių prašymų.

[23] Žr. pagal analogiją 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *A* (C-404/17, EU:C:2018:588, 31 punktas).

[24] 2012 m. spalio 2 d. EŽTT sprendimas *Singh ir kiti prieš Belgiją* (CE:ECHR:2012:1002JUD003321011).

Conseil du contentieux des étrangers (Užsieniečių ginčų taryba, Belgija) vis tiek priėmė sprendimą atmesti Afganistano pilietybės įrodymus. Ji nusprendė, kad šie nauji dokumentai laikytini neturinčiais įrodomosios galios, nes juos lengva suklastoti, o pareiškėjai nepateikė atitinkamų dokumentų originalų.

38. EŽTT sprendime nustatyta, kad pažeistas EŽTK 13 straipsnis (teisė į veiksmingą teisinės gynybos priemonę), aiškinamas kartu su EŽTK 3 straipsniu. Nurodęs galimas rimtas pasekmes pareiškėjams EŽTT padarė išvadą,[25] kad valstybės institucijų pareiga yra įrodyti, kad jos buvo kiek įmanoma griežtos, ir atidžiai išnagrinėjo („*un examen attentif*“) reikalavimus, pagrįstus EŽTT 3 straipsniu. Tai reiškia, kad nacionalinės institucijos turi pašalinti visas abejones, net jeigu jos pagrįstos, dėl apsaugos prašymo nepagrįstumo, nepaisant kontrolę vykdančių institucijų kompetencijos apimties[26]. Teismas pažymėjo, kad jeigu dokumentai yra svarbiausias apsaugos prašymo elementas, juos atmetus be „autentiškumo patikrinimo“ neatliekamas rūpestingas ir griežtas tyrimas, kurio pagal EŽTK 13 straipsnyje įtvirtintą teisės į veiksmingą teisinės gynybos priemonę reikalavimą tikimasi iš nacionalinių institucijų, siekiant apsaugoti atitinkamus asmenis nuo kankinimo, nežmoniško ar žeminančio jų orumą elgesio pagal EŽTK 3 straipsnį tokiomis aplinkybėmis, kai (palyginti) paprastas JTVPK užklausos procesas galutinai išspręstų klausimą, ar šie dokumentai yra autentiški ir patikimi[27].

39. Antrasis sprendimas yra *M.D. ir M.A. prieš Belgiją*[28]. Šioje byloje kalbama apie du čečėnų kilmės Rusijos piliečius, kurie gyveno Belgijoje ir kuriuos buvo siekiama išsiųsti į Rusiją. M.D. nurodė, kad jo tėvą nužudė Čečėnijos Respublikos vadovo (nuo 2010 m.) šalininkai. Teigiama, kad keršydamas už šį nužudymą M.D. vyresnysis brolis savo ruožtu nužudė vadovo šeimos narį. Po dviejų mėnesių M.D. ir jo žmona M.A. buvo užpulti per gimimo dienos šventę, todėl pabėgo į Ingušiją. Jie teigė, kad M.D. motina ir sesuo jiems pranešė, jog kažkokie vyrai jų ieško, todėl sutuoktiniai išvyko iš Rusijos. Be to, jie tvirtino, kad jiems išvykus buvo nužudytas Čečėnijoje likęs M.D. svainis.

40. Atvykę į Belgiją M.D. ir M.A. pateikė pirmąjį prašymą suteikti prieglobstį. *Office des étrangers* (Užsieniečių reikalų tarnyba, Belgija) nurodė, kad prašymas nepriimtinas, nes, be kita ko, asmeninis kraujo kerštas nėra laikytinas pagrindu suteikti prieglobstį. *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Pabėgėlių ir asmenų be pilietybės generalinis komisaras, Belgija) pritarė šiam sprendimui, padaręs išvadą, kad M.D. ir M.A. papasakoti įvykiai nėra įtikimi. Vėliau *Conseil d'État* (Valstybės taryba, Belgija) atmetė jų prašymą atlikti teisminę peržiūrą, nes M.D. ir M.A. neatvyko į posėdį. Tuomet jiems buvo įteiktas įsakymas išvykti iš šalies.

[25] Ten pat, 103 punktas.

[26] Ten pat. EŽTT ne kartą nurodė, kad bendrai taikant EŽTK 3 ir 13 straipsnius reikalaujama, kad tarptautinės apsaugos prašytojams būtų suteikta teisė į veiksmingą teisinės gynybos priemonę, jei galima pagrįstai manyti, kad išsiųstam iš šalies prašytojui gresia individualus ir realus EŽTK 3 straipsniui prieštaraujančio elgesio pavojus. Tokiu atveju EŽTK 3 straipsnis reiškia pareigą neišsiųsti atitinkamo asmens į atitinkamą valstybę. Atsižvelgiant į EŽTK 3 straipsnio svarbą ir į nepataisomą žalą, kuri gali būti padaryta jį pažeidus, EŽTK 13 straipsnyje reikalaujama, kad bet kuris prašymas, kuriuo nurodoma rizika, kad išsiųstam iš šalies prašytojui kils EŽTK 3 straipsniui prieštaraujančio elgesio pavojus, būtų atidžiai ištirtas ir nepriklausomai bei griežtai išnagrinėtas (2011 m. sausio 21 d. EŽTT sprendimas *M.S.S. prieš Belgiją ir Graikiją* (CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, 293 ir 387 punktai bei juose nurodyta jurisprudencija). Dėl Procedūrų direktyvos 46 straipsnio 3 dalies dar žr. 2012 m. gruodžio 12 d. EŽTT sprendimą *F.N. ir kiti prieš Švediją* (CE:ECHR:2012:1218JUD002877409, 66 punktas) ir 2013 m. lapkričio 18 d. EŽTT sprendimą *M.A. prieš Šveicariją* (CE:ECHR:2014:1118JUD005258913, 52 ir 53 punktai), taip pat EŽTT jurisprudencijos analizę generalinio advokato P. Mengozzi išvadoje byloje *Alheto* (C-585/16, EU:C:2018:327, 68 ir 69 punktai). Dar reikėtų pabrėžti, kad EŽTK 3 straipsnis taikomas ne tik kankinimui, nežmoniškam ar žeminančiam orumą elgesiui dėl valstybės pareigūnų veiksmų, bet ir tuomet, jeigu pavojų kelia asmenys ar asmenų grupės, kurie nėra valstybės pareigūnai, jei galima įrodyti, kad pavojus yra realus ir kad priimančiosios valstybės valdžios institucijos negali jo pašalinti, suteikdamos atitinkamą apsaugą. Žr. 1996 m. gruodžio 17 d. EŽTT sprendimą *Ahmed / Austrija* (CE:ECHR:1996:1217JUD002596494) ir 2015 m. birželio 4 d. EŽTT sprendimą *J.K. ir kiti prieš Švediją* (CE:ECHR:2015:0604JUD005916612, 50 punktas).

[27] 2012 m. spalio 2 d. EŽTT sprendimas *Singh ir kiti prieš Belgiją* (CE:ECHR:2012:1002JUD003321011, 104 punktas).

[28] 2016 m. sausio 19 d. EŽTT sprendimas (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912).

41. Vėliau M.D. ir M.A. pateikė dar tris prašymus. Šiuose naujuose prašymuose suteikti prieglobstį jie pateikė įvairius pranešimus, paskelbtus Čečėnijos vietos spaudoje, kuriuose buvo siūlomas atlygis už informaciją apie M.D. buvimo vietą. Jie taip pat pateikė svainio mirties liudijimą ir Grozno policijos skyriaus šaukimą M.D. atvykti dėl įtarimo neteisėtai disponavus ginklais ir priklausius neteisėtai ginkluotai organizacijai. Šie nauji prašymai buvo atmesti, nes juose nebuvo pateikta „naujos informacijos“. Šis vertinimas buvo pagrįstas sprendžiančiosios institucijos argumentu, kad pateikta informacija nėra paimta iš objektyvaus šaltinio arba iš institucijos parengto dokumento [29], kad dokumento, pateikto kaip naujas įrodymas, data buvo ankstesnė už ankstesnio prašymo datą, todėl šis dokumentas turėjo būti pateiktas anksčiau, ir kad buvo pateikti (tik) anksčiau pateiktų dokumentų originalai. Pareiškėjų nurodyti argumentai, kodėl jie šių dokumentų negalėjo pateikti anksčiau, nebuvo reikšmingi atliekant šį vertinimą [30]. Todėl šie paskesni prašymai taip pat buvo atmesti ir šiems asmenims buvo įteiktas įsakymas išvykti iš šalies kartu su įsakymu iki išsiuntimo juos sulaikyti tam skirtoje vietoje.

42. Pateikus pareiškimą EŽTT, šis teismas nusprendė, kad, atsižvelgiant į konkrečias šių pareiškėjų aplinkybes, gręsiantis pareiškėjų išsiuntimas į Rusijos Federaciją pažeistų EŽTK 3 straipsnį, nes Belgijos institucijos pirmiausia iš naujo neišnagrinėjo pavojaus, kuris jiems kyla remiantis dokumentais, pagrindžiančiais jų ketvirtąjį prieglobsčio prašymą.

43. Atsižvelgdamas į savo jurisprudenciją dėl EŽTK 3 straipsnio EŽTT vis dėlto pripažino valstybės teisėtą interesą sumažinti pakartotinai teikiamų ir akivaizdžiai nepagrįstų prašymų skaičių, todėl ir taikyti specialias taisykles nagrinėjant tokius reikalavimus. Jis konstatavo, kad paskesnio prašymo nagrinėjimas pagreitinta tvarka savaime nereiškia, jog tyrimas neatitinka kriterijų, kuriuos įvykdyti reikalaujama EŽTK 3 straipsnyje [31].

44. Vis dėlto EŽTT nusprendė, kad faktas, jog pateikti dokumentai nebuvo laikomi nauja informacija, *de facto* reiškia, kad apskritai nebuvo tiriamas joks galimas pavojus, kuris kiltų prašytojams, jei būtų išsiųsti [32]. Jis konstatavo, kad neatsižvelgus į šiuos dokumentus, kurie buvo svarbiausias prašytojo apsaugos prašymo elementas, nebuvo laikytasi reikalaujamų standartų, pagal kuriuos turi būti atliktas rūpestingas ir griežtas tyrimas, kokio tikimasi iš nacionalinių institucijų siekiant užtikrinti veiksmingą apsaugą nuo EŽTK 3 straipsnio pažeidimo. Be to, EŽTT kritikavo prašytojams taikomą nepagrįstą įrodinėjimo pareigą, kai jų pateikti dokumentai buvo atmesti tiesiog todėl, kad jie buvo parengti anksčiau, negu buvo pateiktas naujausias prašymas, neatsižvelgiant į jų pastangas įrodyti, kad jie negalėjo šių dokumentų pateikti anksčiau.

45. Akivaizdu, kad savo išvadas EŽTT grindė tik EŽTK 3 straipsniu. Atsižvelgdamas į šias aplinkybes EŽTT nemanė, kad būtina tuos pačius faktus nagrinėti kartu taikant EŽTK 3 ir 13 straipsnius [33].

[29] Pateikti dokumentai buvo laikraščio straipsniai, dėl kurių sprendžiančioji institucija nusprendė, kad jie galėjo būti paskelbti pareiškėjo iniciatyva. Kiti argumentai, dėl kurių sprendžiančioji institucija nusprendė, kad pateikta informacija nėra nauja: jo svainio mirties ekspertizės akte nebuvo minimas pareiškėjas ir nebuvo nustatytas ryšys tarp kito dokumento, susijusio su jo tėvų ir brolių mirtimi, ir pareiškėjo skrydžio.

[30] 2016 m. sausio 19 d. EŽTT sprendimas *M.D. ir M.A. prieš Belgiją* (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912, 19–31 punktai).

[31] Ten pat, 55 ir 56 punktai.

[32] Tai pirmiausia akivaizdu šioje Belgijos byloje, nes vertinant, ar buvo pateikta nauja informacija, ir šių dokumentų turinį kompetencija buvo paskirstyta tarp *Office des étrangers* ir *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides*. Tik pirmajai institucijai nusprendus, kad pateikta nauja informacija, byla perduodama antrajai institucijai.

[33] 2016 m. sausio 19 d. EŽTT sprendimas *M.D. ir M.A. prieš Belgiją* (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912, 70 punktas).

46. Šioje byloje nagrinėjamas klausimas akivaizdžiai susijęs ne su valstybės pareiga patvirtinti dokumentų autentiškumą, o su nepatvirtinto autentiškumo dokumentų priimtinumu teikiant paskesnį prašymą, tačiau man neatrodo, kad sprendimuose *Singh prieš Belgiją* [34] ar *M.D. ir M.A. prieš Belgiją* [35] nustatyta universali *ex ante* pareiga visoms susitariančiosioms valstybėms atlikti savarankišką tyrimą, ar visi prieglobsčio prašytojo pateikti užsienio dokumentai yra autentiški. Žinoma, gali pasitaikyti konkrečių bylų, kuriose yra tam tikrų faktų, kuomet tokio tyrimo savo iniciatyva neatlikusios atitinkamos valstybės narės veiksmai būtų laikomi aplaidžiais. Vis dėlto ne kiekviena byla galimai bus tokia paprasta, kaip šios dvi bylos: taip pat svarbu atsižvelgti į reikšmingumo, įgyvendinamumo ir gal net išlaidų klausimus. Gali būti nemažai atvejų, kai pareiškėjui tektų atlikti savarankišką tyrimą ir institucijoms pateikti papildomus dokumentus ar kitą informaciją [36].

47. Taip pat svarbu nepamiršti, kad, pavyzdžiui, Sprendime *Singh prieš Belgiją* [37] dokumentus, kurie buvo pateikti šioje byloje, *Conseil du contentieux des étrangers* atmetė todėl, kad tokio pobūdžio dokumentus galima lengvai suklastoti ir nebuvo pateikti dokumentų originalai. Vis dėlto pažymėtina, kad šis teismas, atlikęs savarankišką dokumentų tyrimą, niekada nepadarė išvados, kad tie dokumentai nėra autentiški: jis tiesiog nurodė, kad tokius dokumentus lengva suklastoti. Atrodo, kad panaši padėtis susiklostė byloje *M.D. ir M.A. prieš Belgiją* [38], kurioje Belgijos institucijos, regis, neketino pritarti šių papildomų dokumentų tyrimui pateikus naują prašymą suteikti prieglobstį, net jei tie dokumentai atrodytų esantys labai reikšmingi vertinant M.D. ir M.A. argumentų dėl pavojų, su kuriais jie susidurtų grįžę į Rusiją, patikimumą.

48. Chartijos 52 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Chartijoje nustatytų teisių, kurios atitinka EŽTK užtikrinamas teises, esmė ir taikymo sritis yra tokia, kaip nurodyta toje konvencijoje. Vadinasi, turint omenyje, kad EŽTK 3 straipsnyje nustatytas draudimas atitinka Chartijos 4 straipsnyje ir 19 straipsnio 2 dalyje [39] įtvirtintą draudimą, minėta EŽTT jurisprudencija taip pat svarbi taikant Chartiją [40].

49. O kokią reikšmę šie Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimai turi šiai bylai? Kaip paaiškino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, *Staatssecretaris* nenagrinėja nepatvirtinto autentiškumo dokumentų paskesniame prašyme, nes jie nelaikomi „nauja informacija ar duomenimis“. Tai reiškia, kad jie ignoruojami jau pagal pirmąjį kriterijų, nustatytą Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 dalyje, o ne pagal antrąjį kriterijų, nustatytą 40 straipsnio 3 dalyje. Šie sprendimai pagrindžia mano jau pristatytą požiūrį, kad *ex ante* praktika, kai tokių nepatvirtinto autentiškumo dokumentų automatiškai nepaisoma nagrinėjant naujus prašymus suteikti prieglobstį, yra nesuderinama su Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 ir 3 dalių

[34] 2012 m. spalio 2 d. EŽTT sprendimas *Singh ir kiti prieš Belgiją* (CE:ECHR:2012:1002JUD003321011).

[35] 2016 m. sausio 19 d. sprendimas (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912).

[36] Vis dėlto dokumentai yra skirti ne tik įrodyti, kad prašytojas turi teisę į tarptautinę apsaugą, o faktas, kad dokumentų autentiškumas nepatvirtintas, nebūtinai reiškia, kad jie neturi įrodomosios galios; žr. šios išvados 51 ir 59 punktus bei paskesnius punktus. Dar žr. 2016 m. rugpjūčio 23 d. EŽTT sprendimą *J.K. ir kiti prieš Švediją* (CE:ECHR:2016:0823JUD005916612, 91–98 punktai), kuriame nagrinėjama atitinkama prašytojo ir valstybės pareiga.

[37] 2012 m. spalio 2 d. EŽTT sprendimas *Singh ir kiti prieš Belgiją* (CE:ECHR:2012:1002JUD003321011).

[38] 2016 m. sausio 19 d. EŽTT sprendimas (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912).

[39] Chartijos 19 straipsnio 2 dalis yra konkretesnė nuostata, į kurią, remiantis su Pagrindinių teisių chartija susijusiais išaiškinimais, įtraukiama atitinkama EŽTT jurisprudencija dėl EŽTK 3 straipsnio. Dar žr. 2019 m. gegužės 14 d. Sprendimą *M ir kt. (Pabėgėlio statuso panaikinimas)* (C-391/16, C-77/17 ir C-78/17, EU:C:2019:403, 94 punktas).

[40] Tiek Procedūrų direktyvoje, tiek Priskyrimo direktyvoje konkrečiai nustatyta (Procedūrų direktyvos 60 konstatuojamojoje dalyje ir Priskyrimo direktyvos 16 konstatuojamojoje dalyje), kad jomis gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, kurie pripažinti Chartijoje.

reikalavimais arba šiuo atveju – su pagrindiniais standartais, taikomais pateikiant prašymą suteikti prieglobstį, kuriame nurodomi svarbūs ir svarūs argumentai pagal EŽTK 3 straipsnį ir Chartijos 4 straipsnį.

D. „Nauja informacija ar duomenys“

50. Kaip teisingai nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, Procedūrų direktyvoje nėra sąvokos „nauja informacija ar duomenys“ ar net sąvokos „nauja informacija“ apibrėžties.

51. Priskyrimo direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje apibrėžiama „informacija tarptautinės apsaugos prašymui pagrįsti“, kuri nurodoma šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje. Ši apibrėžtis yra labai plati ir apima prašytojo pareiškimus bei visus jo turimus dokumentus, susijusius, *inter alia*, su jo biografijos faktais, vieta (-omis), kurioje (-se) anksčiau gyveno, ir tarptautinės apsaugos prašymo teikimo priežastimis. Iš šios apibrėžties teksto akivaizdu, kad, kalbant apie dokumento kokybę, nėra apsiribojama tik tokių dokumentų nagrinėjimu, kurių autentiškumą galima patvirtinti.

52. Vis dėlto reikėtų pabrėžti, kad Priskyrimo direktyvos 4 straipsnio 5 dalyje pirmiausia kalbama apie atvejį, kai prašytojo nurodyti faktinių aplinkybių aspektai yra nepagrįsti dokumentais ar kitais įrodymais. Joje nustatyti penki kriterijai, kuriuos reikia įvykdyti, kad šie aspektai būtų nagrinėjami be patvirtinimo. Visi šie kriterijai yra arba susiję su prašytojo pastangomis pateikti šiuos dokumentus, arba su jo patikimumu, o šiuos abu elementus sieja tarpusavio ryšys. Todėl, jei prašymo suteikti prieglobstį aspektus įmanoma išnagrinėti be dokumentų ar kitų įrodymų, vadinasi, turi būti galima išnagrinėti ir dokumentus, kurių autentiškumas nepatvirtintas ir kuriais grindžiami prašymo suteikti prieglobstį aspektai.

53. Be to, vertinant sąvoką „nauja informacija ir duomenys“ reikėtų prisiminti, kad Procedūrų direktyva padalyta į skirtingus skyrius, o antrame skyriuje kalbama apie principus ir garantijas. III skyriuje aptariamos pirmosios instancijos procedūros, prie kurių priskiriama paskesnio prašymo procedūra. Pirmoje šio skyriaus nuostatoje, 31 straipsnyje, nustatyta, kad valstybės narės svarsto tarptautinės apsaugos prašymus per nagrinėjimo procedūrą pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas. Vadinasi, visapusis nagrinėjimas pagal šiuos principus yra privalomas. Procedūrų direktyvos 33 straipsnyje nustatyti atvejai, kuriais prašymas gali būti laikomas nepriimtinu. Direktyvos 33 straipsnio 2 dalies d punkte nustatyta, kad valstybės narės gali laikyti paskesnį prašymą nepriimtinu, jei neatsirado naujos informacijos arba duomenų, susijusių su nagrinėjimu pagal Priskyrimo direktyvą, arba prašytojas jų nepateikė.

54. Procedūrų direktyvos 34 straipsnyje numatyta, kad net jei prašymas nepriimtinas, turi būti taikoma specialioji taisyklė dėl pokalbio dėl priimtinumo. Vis dėlto valstybės narės paskesnio prašymo atveju gali taikyti išimtį[41], jei valstybė narė pasinaudoja galimybe nacionalinėje teisėje nustatyti taisykles dėl preliminaraus nagrinėjimo pagal Procedūrų direktyvos 42 straipsnį. Kaip jau minėta, šios direktyvos 42 straipsnio 2 dalies b punkte leidžiama, kad būtų atliktas preliminarus nagrinėjimas, grindžiamas tik raštu pateiktais dokumentais. Vadinasi, išskirtiniais atvejais galima atsisakyti visapusio nagrinėjimo pagal Procedūrų direktyvos II skyrių, o dar labiau išskirtiniais atvejais jo galima atsisakyti neskiriant asmeninio pokalbio su prašytoju iki priimant tokį

[41] Procedūrų direktyvos 34 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos trečias sakinys.

sprendimą. Tai reiškia, kad Procedūrų direktyvos 33 straipsnio 2 dalies d punkte nustatomi pagrindai, kada galima neatlikti tolesnio nagrinėjimo. Kadangi ši nuostata yra bendros taisyklės, įtvirtintos Procedūrų direktyvos 31 straipsnio 1 dalyje, išimtis, ją būtina aiškinti siaurai [42].

55. Procedūrų direktyvos tikslas yra įtvirtinti bendruosius principus dėl garantijų, kuriomis užtikrinama, kad būtų visiškai laikomasi Ženevos konvencijos ir gerbiamos pagrindinės teisės [43]. Vienas iš pagrindinių šio tikslo aspektų yra tas, kad kiekvienam prieglobsčio prašytojui turėtų būti leista naudotis veiksmingomis procedūromis, suteikta galimybė bendradarbiauti ir tinkamai bendrauti su kompetentingomis institucijomis, siekiant pateikti susijusius savo bylos faktus, ir turėtų būti suteiktos pakankamos procesinės garantijos pateikti savo argumentus visais procedūros etapais [44].

56. Paskesnis prašymas priskiriamas prie vieno iš tų retų atvejų, kai prašytojo teisė pateikti savo argumentus apribojama pagal *visus* pagrindinius principus ir garantijas, nustatytas Procedūrų direktyvos II skyriuje. Kaip galima suprasti iš direktyvos 36 konstatuojamosios dalies, tokiais atvejais siekiama suderinti pastangas, reikalingas užtikrinant tinkamą asmenų, kuriems reikalinga apsauga, pripažinimą, su valstybių narių interesu greitai ir veiksmingai priimti sprendimus. Remiantis šia konstatuojamąja dalimi, būtų neproporcinga įpareigoti valstybes nares pradėti naują visapusio nagrinėjimo procedūrą, kai prašytojas pateikia paskesnį prašymą, *nepateikdamas naujų įrodymų ar argumentų*. Todėl Procedūrų direktyvos 42 straipsnyje numatytas preliminarus nagrinėjimas, kurio tikslas – atleisti valstybes nares nuo tų pačių faktų ir įrodymų nagrinėjimo vykdant įvairias procedūras, kurios greičiausiai neturės skirtingų rezultatų. Ši galimybė greitai priimti sprendimus priklauso tik nuo to, ar atsirado arba buvo pateikta „nauja informacija ar duomenys“ (šis kriterijus yra aprašytas Procedūrų direktyvos 33 straipsnio 2 dalies d punkte ir 40 straipsnio 2 dalyje). Tik jei tokios informacijos nėra pateikiama, tuomet pusiausvyra pasikeičia ir kompetentinga administracinė institucija gali būti ne tokia rūpestinga, stengdamasi užtikrinti tinkamą asmens, kuriam gali būti suteikta tarptautinė apsauga, pripažinimą [45].

57. Šia nuostata akivaizdžiai suponuojama, kad informacija, išskyrus naują informaciją, pagal II skyrių jau turėjo būti išnagrinėta pradiniame procese. Jei nebuvo pateikta naujos informacijos ar duomenų, negalima tikėtis kitokio procedūros rezultato, todėl nagrinėti iš naujo nebereikia. Antruoju šio preliminaraus nagrinėjimo kriterijumi, nurodytu Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 3 dalyje, ši nauja informacija ir duomenys susiaurinami iki informacijos bei duomenų, dėl kurių *labai padidėja tikimybė*, kad prašytojas gali būti priskirtas prie tarptautinės apsaugos gavėjų. Tik pagal antrąjį kriterijų atsižvelgiama į naujų įrodymų kokybę. Pagal pirmąjį kriterijų pakanka, kad nauji įrodymai būtų susiję su tyrimu, ar prašytojas priskirtinas prie tarptautinės apsaugos gavėjų.

58. Nyderlandų vyriausybė tvirtina, kad jeigu dokumentai, kurių kopijos jau buvo pateiktos su pirmuoju prašymu, dar kartą pateikiami kaip originalai, jais galima geriau išsiaiškinti aplinkybes tik tuomet, jei galima patvirtinti šių dokumentų autentiškumą. Jei autentiškumo patvirtinti negalima, jų negalima laikyti „nauja informacija ar duomenimis“. Šiuo atveju turėčiau dvi pastabas. Pirma, regis, Nyderlandų vyriausybė glaudžiai susieja du reikšmingus kriterijus, t. y.

[42] Šis principas patvirtintas Procedūrų direktyvos 43 konstatuojamojoje dalyje. Dar žr. generalinio advokato M. Bobek išvadą byloje *LH (Tompa)* (C-564/18, EU:C:2019:1056, 51 punktas) dėl saugios šalies sąvokos (išimtis pagal Procedūrų direktyvos 33 straipsnio 2 dalies c punktą).

[43] Žr. generalinio advokato Y. Bot išvadą byloje *X ir X ir Y* (C-175/17 ir C-180/17, EU:C:2018:34, 31 punktas) dėl Procedūrų direktyvos pirmtakės. Šis vertinimas taikomas Procedūrų direktyvai, kaip aiškiai nurodyta jos 3, 25 ir 60 konstatuojamosiose dalyse.

[44] Žr. Procedūrų direktyvos 25 konstatuojamąją dalį.

[45] Kaip jau minėta, jeigu atsirado naujos informacijos arba duomenų ir dėl to labai padidėjo tikimybė, kad prašytojas atitiks Priskyrimo direktyvos reikalavimus, prašymas bus toliau nagrinėjamas pagal Procedūrų direktyvos II skyrių (Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 3 dalis).

(i) ar buvo pateikta „nauja informacija ar duomenys“ ir (ii) ar dėl jų „labai padidėja tikimybė, kad prašytojas bus priskirtas prie tarptautinės apsaugos gavėjų“. Manydama, kad neįvykdytas antrasis kriterijus, ji daro išvadą, kad neįvykdytas ir pirmasis. Antra, Nyderlandų vyriausybė pritarė veiksmų eigai, pagal kurią tie nepatvirtinto autentiškumo dokumentai net nenagrinėjami individualiai, kaip nustatyta Priskyrimo direktyvos 4 straipsnio 3 dalyje. Todėl prašytojas privalo pateikti tam tikros kokybės dokumentą, t. y. tokį dokumentą, kurio autentiškumą galėtų patvirtinti Nyderlandų institucijos, priešingu atveju jo paskesnis prašymas bus automatiškai atmestas.

59. Kaip jau minėta, šis požiūris nėra pagrįstas nei aiškinant Procedūrų direktyvos 40 straipsnį ir Priskyrimo direktyvos 4 straipsnį pažodžiui, nei taikant jų sisteminį aiškinimą.

E. Dokumento autentiškumo reikšmė

60. Per tarptautinės apsaugos suteikimo procedūrą į dokumento autentiškumą atsižvelgiama siekiant užtikrinti, kad sprendžiančiosios institucijos sprendimai nebūtų pagrįsti netikrais, t. y. suklastotais, dokumentais. Be to, daugeliu atveju aplinkybė, kad tam tikro dokumento autentiškumas buvo įrodytas, gali padidinti prašytojo prašymo patikimumą.

61. Suklastotų dokumentų klausimas aptariamas Priskyrimo direktyvos 14 straipsnio 3 dalies b punkte. Jame nustatyta, kad valstybės narės panaikina asmens be pilietybės pabėgėlio statusą arba nutraukia ar atsisako pratęsti jo galiojimą, jei atitinkama valstybė narė nustato, kad suklastoti dokumentai buvo lemiami suteikiant pabėgėlio statusą. Kita vertus, nėra nuostatos, pagal kurią tokios padėties reikia vengti (bet kokia kaina) vykstant procedūrai, apskritai neatsižvelgiant į nepatvirtinto autentiškumo dokumentus.

62. Dėl procedūros pažymėtina, jog Procedūrų direktyvos 31 straipsnio 8 dalies e punkte numatyta, kad valstybės narės gali nustatyti, jog nagrinėjimo procedūrą galima paspartinti ir (arba) vykdyti pasienyje arba tranzito zonose, jeigu prašytojas pateikė „akivaizdžiai klaidingus“ nusiskundimus. Pažymėtina, kad tokiu atveju, net jei buvo pateikti „akivaizdžiai klaidingi“ nusiskundimai, vis tiek vykdoma nagrinėjimo procedūra pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas [46]. Atrodo prieštaringa neleisti pasinaudoti tokia nagrinėjimo procedūra asmeniui, pateikusiam ne suklastotus dokumentus, o tiesiog nepatvirtinto autentiškumo dokumentus, vien todėl, kad šie dokumentai buvo pateikti su paskesniu prašymu. Iš tiesų šioje byloje net nėra požymių, kad jie galėtų būti neautentiški [47].

63. Procedūrų direktyvos 21 konstatuojamojoje dalyje išsamiau paaiškinama, kaip tvarkomi suklastoti dokumentai. Joje nustatyta, kad prašytojui, kuris naudojosi padirbtais dokumentais, *per se* neturėtų būti automatiškai taikomos pasienio arba paspartintos procedūros, jeigu jis gali nurodyti rimtą priežastį [48].

64. Taigi matyti, kad net naudojantis akivaizdžiai padirbtais dokumentais tarptautinės apsaugos prašymas nebus automatiškai laikomas nepriimtinu (ar nepagrįstu). Tai dar vienas argumentas, prieštaraujantis siauram aiškinimui, kurį taiko *Staatssecretaris* ir *Raad van State* sąvokai „nauja informacija ir duomenys“.

[46] Paskesni prašymai gali būti nagrinėjami tuo pačiu būdu pagal Procedūrų direktyvos 31 straipsnio 8 dalies f punktą, jeigu jie dar nėra pripažinti nepriimtinais.

[47] Vis dėlto galima pritarti, kad jų autentiškumas dar nebuvo patvirtintas.

[48] Ta pati nuostata taikoma, kai nėra dokumentų.

F. Tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo standartas

65. Priskyrimo direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės narės pareiga – įvertinti atitinkamą su prašymu susijusią informaciją [49]. Remiantis šios direktyvos 4 straipsnio 3 dalimi, šis vertinimas atliekamas išnagrinėjus kiekvieną atvejį individualiai. Kaip minėta, Priskyrimo direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje pateikiamas išsamus nagrinėtinos informacijos sąrašas. Pats Teisingumo Teismas 2019 m. kovo 13 d. Sprendime *E.* išsakė nuomonę dėl tyrimo, kurį turi atlikti kompetentingos nacionalinės institucijos [50]. Toje byloje jis nurodė, kad „dėl kompetentingų nacionalinių tarnybų atliekamo įrodymų, pareiškimų ar paaiškinimų, <…> įrodomosios galios arba įtikimumo nagrinėjimo pažymėtina, kad atlikdamos reikalaujamą individualų vertinimą šios tarnybos turi atsižvelgti į visas svarbias aplinkybes <…> [51]“. Prieš tai, 2013 m. lapkričio 7 d. Sprendime *X ir kt.* [52], jis nurodė, kad „kompetentingos institucijos turi įsitikinti, ar nustatytos aplinkybės kelia tokią grėsmę, kad atitinkamas asmuo, remdamasis asmeninėmis aplinkybėmis, gali pagrįstai baimintis, kad prieš jį iš tiesų bus imtasi persekiojimo veiksmų“. Be to, jis konstatavo, kad šis rizikos dydžio vertinimas bet kuriuo atveju turi būti atliekamas atidžiai ir atsargiai [53].

66. Preliminari procedūra, kuri taikoma pateikus paskesnį prašymą, vertintinus kriterijus apriboja iki kriterijų, nustatytų Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 ir 3 dalyse. Jose nėra nustatyta, kad šių kriterijų vertinimo standartas skiriasi nuo standarto, taikomo vertinant pirmąjį tarptautinės apsaugos prašymą [54].

67. Šie argumentai (kartu su argumentais, pateiktais EŽTT bylose *Singh prieš Belgiją* [55] bei *M.D. ir M.A. prieš Belgiją* [56]) šioje byloje gali būti taikomi *Staatssecretaris* praktikai. Faktas, kad į nepatvirtinto autentiškumo dokumentus neatsižvelgiama, nes jie nelaikomi „nauja informacija ar duomenimis“, reiškia, kad nėra vertinamas kiekvienas individualus atvejis atsižvelgiant į visus reikšmingus aspektus. Aiškinimas, kurį sąvokai „nauja informacija ar duomenys“ taiko *Staatssecretaris* ir *Raad van State*, yra ne tik nepagrįstas Procedūrų direktyvos ir Priskyrimo direktyvos tekstu, struktūra bei tikslu, bet ir prieštarauja Chartijos suteikiamoms garantijoms, t. y. garantijoms pagal Chartijos 19 straipsnio 2 dalį.

68. Taigi darytina išvada, kad Chartijos 19 straipsnio 2 dalis pažeidžiama, kai dėl *Staatssecretaris* praktikos sprendžiančiajai institucijai neleidžiama individualiai įvertinti, ar prašytojui kyla pavojus, kad jis bus išsiųstas į valstybę, kurioje gresia mirties bausmė arba jis gali patirti kankinimų ar kitokį nežmonišką arba žeminamą elgesį ar būti taip baudžiamas. Tai siauresnis aiškinimas už tą, kuris nurodomas Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 ir 3 dalyje, nes

[49] Vertinimo pareiga turi būti vykdoma bendradarbiaujant su prašytoju. Prie šio klausimo dar grįšiu kitame punkte.

[50] C-635/17, EU:C:2019:192, 63–69 punktai, atsižvelgiant į Tarybos direktyvos 2003/86/EB 5 straipsnio 2 dalį ir 11 straipsnio 2 dalį. Kadangi ši direktyva taip pat priskiriama Europos prieglobsčio sistemai, o Priskyrimo direktyvos 4 straipsnio 5 dalyje ir Direktyvos 2003/86 11 straipsnio 2 dalyje panašiai traktuojami atvejai, kai nėra būtinų (oficialių) dokumentinių įrodymų, nėra pagrindo manyti, kad šis požiūris negali būti taikomas ir Priskyrimo direktyvai.

[51] 63 punktas.

[52] C-199/12–C-201/12, EU:C:2013:720, 72–73 punktai, kuriuose kalbama apie du „faktorius“, nurodytus Direktyvos 2004/83 10 straipsnio 1 dalyje.

[53] Ten pat.

[54] Dar žr. šios išvados 18 išnašą.

[55] 2012 m. spalio 2 d. EŽTT sprendimas *Singh ir kiti prieš Belgiją* (CE:ECHR:2012:1002JUD003321011).

[56] 2016 m. sausio 19 d. EŽTT sprendimas (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912).

pastaruoju aiškinimu keliamas klausimas, ar prašytojas gali būti priskirtas prie tarptautinės apsaugos gavėjų kuriuo nors atveju, nurodytu Priskyrimo direktyvoje, neatsižvelgiant į tai, ar kyla grėsmė prašytojo gyvybei arba kūno neliečiamybei [57].

69. Be to, iš EŽTT išvadų byloje *M.D. ir M.A. prieš Belgiją* [58] matyti, kad „naujos informacijos ar duomenų“ vertinimas preliminariame nagrinėjime pagal Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 ir 3 dalį turi būti atliekamas taip pat rūpestingai ir griežtai, kaip vertinami visi įrodymai pradiniame procese, siekiant užtikrinti, kad asmuo nebus išsiųstas pažeidžiant Chartijos 19 straipsnio 2 dalį.

70. Per preliminaraus nagrinėjimo procedūrą ypač svarbu laikytis šio standarto, nes Procedūrų direktyvos 42 straipsnio b punkte valstybėms narėms leidžiama nustatyti nacionalines taisykles, pagal kurias ši procedūra gali būti atlikta remiantis tik raštu pateiktais dokumentais. Šioje byloje prašytojo teisė paaiškinti savo argumentus asmeniniame pokalbyje pagal Procedūrų direktyvos 14 straipsnį priklauso nuo teigiamų preliminaraus nagrinėjimo rezultatų.

G. Problemos, susijusios su įrodymų gavimu, įrodinėjimo pareiga ir pareiga bendradarbiauti

71. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, galima daryti išvadą, kad bet kokia valstybės narės taisyklė ar praktika, dėl kurios susiklosto tokia padėtis, kai sprendžiančioji institucija per paskesnę procedūrą neatlieka rūpestingo ir griežto nepriklausomo (individualaus) (naujos) informacijos ir duomenų vertinimo, prieštarauja Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 daliai. O jei ši informacija ir duomenys apima įrodymus, susijusius su prašytojo rizika būti išsiųstam į valstybę, kurioje jis gali patirti kankinimų ar kitokį nežmonišką ar žeminamą elgesį arba būti taip baudžiamas, jos dar ir prieštarauja Chartijos 19 straipsnio 2 daliai. Todėl negali būti jokio skirtumo, ar per procedūrą pateikiami patvirtinto autentiškumo originalai, nepatvirtinto autentiškumo originalai ar kopijos. Visi šie dokumentai turi būti nagrinėjami pagal standartą, nurodytą Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 ir 3 dalyje, aiškinamoje kartu su Priskyrimo direktyvos 4 straipsnio 2 dalimi.

72. Sprendžiančioji institucija negali daryti išvadų iš vertinimo, kuris buvo atliktas nagrinėjant pirmą tarptautinės apsaugos prašymą. Taip būtų visiškai nepaisoma preliminaraus nagrinėjimo, būtent atliekamo nagrinėjant paskesnius prašymus, tikslo. Tai ypač akivaizdu šioje byloje. Remiantis suformuota *Raad van State* jurisprudencija, nagrinėjant paskesnį prašymą atsižvelgiama tik į patvirtinto autentiškumo dokumentus, nes per ankstesnę prieglobsčio procedūrą jau buvo nustatyta, jog prašymas suteikti prieglobstį yra neįtikimas. Į tai atsižvelgiama nagrinėjant pateiktą naują informaciją. Vis dėlto šioje byloje negalima nepaisyti aplinkybės, kad didžioji įrodymų dalis buvo pripažinta patikimais.

73. Be to, bendrosios taisyklės dėl įrodymų naštos ar valstybių narių pareigos bendradarbiauti, kurios buvo nustatytos atsižvelgiant į pradinius tarptautinės apsaugos prašymus, negali būti skirtingai taikomos vertinant paskesnio prašymo preliminarų nagrinėjimą. Aš tik trumpai priminsiu šias taisykles ir jų prasmę.

74. Kaip jau minėjau, Priskyrimo direktyvos 4 straipsnyje pateikiamas įvairios informacijos, į kurią galima atsižvelgti, sąrašas, ir nurodomos taisyklės, kaip šią informaciją vertinti kaip įrodymą. Be to, jau minėjau Procedūrų direktyvos 21 konstatuojamąją dalį, kurioje ES teisėkūros institucijos dar

[57] Žr. Priskyrimo direktyvos 9 straipsnį ir 15 straipsnio c punktą.

[58] 2016 m. sausio 19 d. EŽTT sprendimas (CE:ECHR:2016:0119JUD005868912).

kartą pripažįsta, kad pabėgėlis gali neturėti galimybės išvykti iš šalies, iš kurios turėjo bėgti paprasčiausiu būdu, ir kad tarptautinės apsaugos prašytojas ne visada gali pasiimti visus dokumentus ir įrodymus, kurie jam būtų naudingi įrodant teisę prašyti tarptautinės apsaugos [59].

75. Šiuos sunkumus pripažino ir Teisingumo Teismas. Jis suformulavo taisykles, kuriose aprašomos atitinkamos prašytojo ir valstybių narių pareigos, kalbant apie įrodymų rinkimą. Teisingumo Teismas nurodė, kad paprastai prašytojas turi pateikti visą informaciją, reikalingą prašymui pagrįsti. Vis dėlto valstybės narės pareiga – bendradarbiauti su prašytoju vertinant atitinkamą su prašymu susijusią informaciją. Teisingumo Teismas pažymėjo: „[š]is valstybei narei nustatytas reikalavimas bendradarbiauti konkrečiai reiškia, kad jeigu dėl kokių nors priežasčių tarptautinės apsaugos prašytojas pateikė ne visą, neaktualią arba nereikšmingą informaciją, reikia, kad atitinkama valstybė narė šioje procedūros stadijoje aktyviai bendradarbiautų su prašytoju, kad būtų galima gauti visą prašymą pagrindžiančią informaciją. Be kita ko, valstybei narei gali būti paprasčiau nei prašytojui gauti tam tikrus dokumentus ir su jais susipažinti [60]“. Akivaizdu, kad prašytojas ir valstybė narė turi bendrai ieškoti įrodymų.

76. Procedūrų direktyvos 42 straipsnyje nustatytas preliminarus nagrinėjimas. Teigiama išvada po šio nagrinėjimo atveria duris tolesniam išsamiam nagrinėjimui. Nors nagrinėjama sritis yra ribota (ar atsirado arba buvo pateikta naujos informacijos ar duomenų, taip pat dėl jų labai padidėja tikimybė, kad prašytojas bus priskirtas prie tarptautinės apsaugos gavėjų), vis dėlto nėra jokių požymių, bylojančių, kad šis nagrinėjimas gali būti atliktas taikant kitokį, t. y. žemesnį, standartą negu per pradinę procedūrą. Kaip jau minėta, Chartijos 19 straipsnio 2 dalyje aiškiai draudžiama taikyti praktiką, pagal kurią prašytojo pateikti nauji įrodymai nėra išsamiai išnagrinėjami, todėl išauga rizika, kad asmuo bus išsiųstas į valstybę, kurioje jam gresia mirties bausmė arba kurioje jis gali patirti kankinimų ar kitokį nežmonišką arba žeminamą elgesį ar būti taip baudžiamas.

77. Svarbu aiškiai pasakyti: valstybė narė negali *automatiškai* atmesti paskesnio prašymo suteikti prieglobstį kaip nepriimtino, remdamasi *vien* aplinkybe, kad dokumento, kuris buvo pateiktas pagrindžiant šį prašymą, autentiškumas nebuvo patvirtintas nurodant, kad šis nepatvirtinto autentiškumo dokumentas nelaikytinas „nauja informacija ar duomenimis“. Tai prieštarautų Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 2 daliai.

78. Vis dėlto tai netrukdo valstybėms narėms atmesti prašymo kaip nepriimtino pagal antrąjį kriterijų, nustatytą Procedūrų direktyvos 40 straipsnio 3 dalyje, kuomet individualiai įvertinus „naują informaciją ir duomenis“ (kai atsižvelgiama į visus reikšmingus aspektus) paaiškėja, kad tie nepatvirtinto autentiškumo dokumentai labai nepadidina tikimybės, kad prašytojas bus priskirtas prie tarptautinės apsaugos gavėjų. Taip gali atsitikti, kai nustatoma, kad nepatvirtinto autentiškumo dokumentai buvo suklastoti arba nėra reikšmingi, arba jais nedaug prisidedama prie anksčiau nesėkmingai teikto prašymo suteikti prieglobstį. Šis vertinimas automatiškai apims individualų vertinimą, įskaitant tą, ar prašytojui kils mirties bausmės, kankinimo, nežmoniško ar žeminamo elgesio arba bausmės grėsmė, kuri būtų laikoma pagrindu taikyti papildomą apsaugą pagal Priskyrimo direktyvos 15 straipsnio b punktą. Akivaizdu, kad remiantis Procedūrų direktyvos II skyriumi prašymas gali būti atmestas per tolesnį nagrinėjimą, nors įvykdomi šios direktyvos 40 straipsnio 2 ir 3 dalių kriterijai.

[59] Dar žr. 2014 m. lapkričio 18 d. EŽTT sprendimą *M.A. prieš Šveicariją*, (CE:ECHR:2014:1118JUD005258913, 55 ir 62 punktai).

[60] 2012 m. lapkričio 22 d. Sprendimas *M.* (C-277/11, EU:C:2012:744, 65 ir 66 punktai). Tai patvirtinama ir 2015 m. kovo mėn. „EASO praktiniame vadove. Įrodymų vertinimas“, į kurį turi atsižvelgti valstybės narės pagal Procedūrų direktyvos 10 konstatuojamąją dalį. Pavyzdžiui, 1.2.2.5 punkte nustatyta, kad siekiant įvertinti bylą, prašymą nagrinėjančiam specialistui gali tekti pasirūpinti ir kitais įrodymais.

V. Išvada

79. Atsižvelgdamas į pateiktus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Rechtbank Den Haag, zittingsplaats's-Hertogenbosch* (Hagos teismas, posėdžiaujantis Hertogenbose, Nyderlandai) klausimus:

1. Valstybės narės sprendžiančiosios institucijos praktika, kai originalūs dokumentai nepripažįstami nauja informacija arba duomenimis, pateikiamais siekiant paskesnio prieglobsčio prašymo nagrinėjimo, jeigu negalima nustatyti šių dokumentų autentiškumo, nesuderinama su 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos 40 straipsnio 2 dalimi, aiškinama kartu su 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų 4 straipsnio 2 dalimi. Nėra skirtumo tarp paskesniame prašyme prašytojo pateiktų dokumentų kopijų ar dokumentų, kurių šaltinio neįmanoma objektyviai patikrinti, nes kiekvieną dokumentą reikia rūpestingai ir griežtai individualiai nagrinėti, siekiant įsitikinti, ar dėl jų labai padidėja tikimybė, kad prašytojas bus priskirtas prie tarptautinės apsaugos gavėjų, ir siekiant sutrukdyti išsiųsti asmenį, jeigu jam gresia individualus ir realus Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 19 straipsnio 2 dalį pažeidžiančio elgesio pavojus.

2. Direktyvos 2013/32 40 straipsnio kartu su Direktyvos 2011/95 4 straipsnio 2 dalimi negalima aiškinti taip, kad valstybės narės sprendžiančiajai institucijai leidžiama tikrinant dokumentus ir pripažįstant jų įrodomąją galią juos diferencijuoti pagal tai, ar jie buvo pateikti su pirmuoju, ar su paskesniu prašymu. Vertindama paskesnio prašymo dokumentus valstybė narė privalo bendradarbiauti su prašytoju tiek pat, kiek ir per pradinę procedūrą.